

Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus

Gwybodaeth ychwanegol yn dilyn y sesiwn dystiolaeth ar 21 Chwefror 2024 ar gyflenwi am absenoldeb athrawon.

- 1. Mewn perthynas â'r Adolygiad o'r Fframwaith, a fydd bellach yn cael ei gynnal bob chwarter, pa mor aml roedd yn cael ei gynnal yn flaenorol (paragraffau 97-98)?**

Cynhelir adolygiad llawn o fanyleb y fframwaith a'r Telerau ac Amodau, ochr yn ochr â chydweithwyr ym maes Addysg, cyn yr ymarfer ailgaffael bob pedair blynedd.

Caiff perfformiad asiantaethau ei adolygu drwy drefniadau rheoli'r fframwaith a data adrodd a gyflwynir gan gyflenwyr bob chwarter. Mae'r adolygiad hwn wedi cael ei gynnal bob chwarter ers dechrau cytundeb fframwaith 2019.

- 2. Mewn perthynas â ffioedd asiantaeth, gwnaethoch gytuno i ddarparu ffigurau ychwanegol ar wariant Llywodraeth Cymru drwy'r fframwaith asiantaeth (paragraffau 100-101).**

Er mwyn egluro, gwariant awdurdodau lleol yw'r gwariant drwy'r fframwaith asiantaeth yn hytrach na gwariant uniongyrchol Llywodraeth Cymru.

Nid yw cyfanswm y gwariant, sef £101m, yn elw i asiantaethau yn y sector preifat yn unig. Cyflog fydd y rhan fwyaf o'r ffigur hwn a fydd yn cael ei drosglwyddo i weithwyr cyflenwi, ynghyd â chostau deddfwriaethol cyflogaeth (pensiwn, Yswiriant Gwladol ac ati). Er ei bod yn anodd bod yn fanwl gywir o gofio nifer yr asiantaethau ar y fframwaith (a'u ffioedd asiantaeth gwahanol), mae elfen ffi'r asiantaeth wrth drefnu athro cyflenwi yn cyfrif am oddeutu 16% o gyfanswm y taliad. O gymhwyso hyn at y ffigur o £101m byddai hynny'n cyfateb i oddeutu £16m a gadwyd gan asiantaethau yn y sector preifat am y cyfnod hwn rhwng y 24 o asiantaethau ar y fframwaith yn ystod y cyfnod adrodd hwnnw (39 o asiantaethau sydd ar y fframwaith presennol).

Dylid cofio hefyd o ran y gwariant hwn, fod rhaid i asiantaethau hefyd dalu am ddarparu gwasanaethau a chostau ychwanegol (nid dim ond darparu'r gweithiwr a thalu amdano). Mae'r costau hyn yn cynnwys staff cymorth a rheolwyr cyfrifon swyddfa gefn, gwasanaethau'r gyflogres, gwiriadau gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd a gwiriadau diogelu, achrediad ac archwiliadau blynyddol gan gorff achredu cymeradwy, cydymffurfiaeth â pholisi hanfodion seiber a lleihau carbon, ynghyd â darparu hyfforddiant a datblygu ar gyfer eu gweithwyr (darparwyd dros 2000 o gyrsgiau hyfforddiant gan asiantaethau yn 2023).

- 3. Gofynnodd Cadeirydd y Pwyllgor am ragor o wybodaeth ynghylch a arweiniodd y model a awgrymwyd gan Owain Lloyd (para 120) at gostau is neu uwch ar y cyfan na model yr asiantaeth (para 121). A allwch ddarparu'r wybodaeth hon?**

Yn 2022, mae'r data'n nodi mai isafswm cost cyflogi athro cyflenwi drwy awdurdod lleol neu'n uniongyrchol gan ysgol ar y pwynt cyflog isaf (M2) yw £198 y dydd. Mae hyn yn cynnwys costau'r Cynllun Pensiwn Athrawon o 23.68% a chyfraniadau yswiriant gwladol y cyflogwr. Gall ysgol neu awdurdod lleol ddewis talu'r athro cyflenwi ar bwynt cyflog uwch ar y brif ystod cyflog neu'r ystod cyflog uwch, am fwy o gost. Nid yw'r costau cyflogaeth hyn yn cynnwys unrhyw amser rheoli na chostau gweinyddu, hysbysebu neu recriwtio y bydd yr ysgol neu'r awdurdod lleol yn mynd iddynt.

Roedd y gost o gyflogi athro cyflenwi drwy asiantaeth sydd wedi'i chofrestru ar y fframwaith cenedlaethol yn 2022 rhwng £188 a £218, yn dibynnu ar ffi'r asiantaeth; y cyfartaledd oedd £190 yn seiliedig ar ffi ddyddiol gyfartalog o £22. Mae cyfradd ddyddiol yr asiantaeth yn cynnwys cyfraniad pensiwn gweithle Nest (3.5%).

4. Gwnaethoch gytuno i ddarparu ffigurau wedi'u diweddarau ar gyfer 2022-23 am wariant a nifer y diwrnodau cyflenwi a weithiwyd drwy'r fframwaith asiantaeth yn ôl rôl.

Nodir defnydd yn ôl rôl mewn diwrnodau ac mae wedi'i fonitro ers 2019:

	(Sept 19 - March 20) <i>only 8 months data</i>				(Apr 23 - Dec 23) <i>only 9 month data</i>
	Days				
Role	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Supply Teacher	99,136	100,173	220,173	214,120	198,627
Teaching Assistant	150,542	155,230	257,703	376,757	391,261
Cover Supervisor	12,108	10,686	19,875	16,820	23,832
TOTAL	261,786	266,089	497,751	607,697	613,720
	%				
Role	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Supply Teacher	37.9	37.6	44.2	35.2	32.4
Teaching Assistant	57.5	58.3	51.8	62.0	63.8
Cover Supervisor	4.6	4.0	4.0	2.8	3.9
TOTAL	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

5. Gwnaethoch gytuno hefyd i ddarparu gwybodaeth am gost gyfartalog ffioedd asiantaeth yn ôl awdurdod lleol ac i ba raddau y maent yn wahanol, ar sail lleoliad.

Ceir crynodeb o ffioedd dyddiol cyfartalog yr asiantaethau (pob asiantaeth sy'n rhan o'r fframwaith) isod:

Cyfartaledd Cymru gyfan ar gyfer pob asiantaeth sy'n rhan o'r fframwaith: £41.13

Cyfartaledd Gogledd Cymru ar gyfer pob asiantaeth sy'n rhan o'r fframwaith: £42.71

Cyfartaledd De-ddwyrain Cymru ar gyfer pob asiantaeth sy'n rhan o'r fframwaith: £40.46

Cyfartaledd De-orllewin a Chanolbarth Cymru ar gyfer pob asiantaeth sy'n rhan o'r fframwaith: £40.85

Mae'r uchod yn cymharu ffioedd ar gyfer pob asiantaeth sy'n rhan o'r fframwaith ac nid yw'n cyfrif am yr asiantaethau hynny a ddefnyddir amlaf. Fel y cyfryw, mae'r dadansoddiad canlynol wedi'i ddarparu hefyd.

Ceir crynodeb o ffioedd dyddiol cyfartalog yr asiantaethau (y 5 asiantaeth uchaf o ran gwariant) isod:

Cyfartaledd Cymru gyfan ar gyfer y 5 asiantaeth uchaf (o ran gwariant) o dan y fframwaith: £36.91

Cyfartaledd Gogledd Cymru ar gyfer y 5 asiantaeth uchaf (o ran gwariant) o dan y fframwaith: £40.00

Cyfartaledd De-ddwyrain Cymru ar gyfer y 5 asiantaeth uchaf (o ran gwariant) o dan y fframwaith: £35.20

Cyfartaledd De-orllewin a Chanolbarth Cymru ar gyfer y 5 asiantaeth uchaf (o ran gwariant) o dan y fframwaith: £36.98

Mae'r asiantaethau hyn yn cyfrif am oddeutu 75% o gyfanswm gwariant y fframwaith. Mae hyn yn dangos ffi asiantaeth gyfartalog is ym mhob ardal o Gymru, ond mwy o wahaniaeth yn y ffi asiantaeth gyfartalog rhwng y de a'r gogledd. Yr esboniad tebygol am hyn yw mai dim ond 2 o'r 5 asiantaeth uchaf sy'n gweithredu yn y gogledd. Mae llawer mwy o asiantaethau'n gweithredu yn y de (oddeutu 30) o gymharu â'r gogledd (oddeutu 15), ac felly mae mwy o ddewis a chystadleuaeth.

At hynny, mae'r asiantaeth sydd â'r gwariant / defnydd uchaf yn codi'r un ffi asiantaeth ar gyfer pob un o'r 22 ardal awdurdod lleol yng Nghymru, felly nid oes gwahaniaeth daearyddol.

Fel y nodwyd uchod, mae'r ffi asiantaeth hon o oddeutu £40 y dydd ond yn cyfrif am 16% o gyfanswm y taliad dyddiol am athro cyflenwi.

6. Gofynnodd y Cadeirydd am allu'r llwyfan archebu i hwyluso unigolion sy'n newid o fodel asiantaeth i fodel cyflogi uniongyrchol (para 172). A allwch roi gwybodaeth am hyn, fel y cytunwyd?

Mae'r manylion am union fodel cyflogaeth y llwyfan yn parhau i gael eu hystyried wrth inni archwilio sut y gall swyddogaethau allweddol weithio ar lefel genedlaethol. Fodd bynnag, byddem yn disgwyl, fel y mae pethau ar hyn o bryd, y byddai'r rhai a gyflogir drwy asiantaeth yn gallu newid yn hawdd i fodel cyflogi gwahanol (e.e. cyflogaeth uniongyrchol), pe baent yn dymuno gweithio drwy'r llwyfan.

7. Gwnaethoch gytuno i ddarparu rhagor o wybodaeth am y canlynol, yn benodol yng nghyd-destun arolwg Cymdeithas Genedlaethol yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawesau o athrawon cyflenwi o 2021-22, a ganfu fod 31% o athrawon cyflenwi "had not been given access to continuing professional development opportunities in the last 12 months (paragraffau 202-205):

Mae'r Hawl Genedlaethol ar gyfer Dysgu Proffesiynol, y model Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu a safonau proffesiynol yn helpu ysgolion a lleoliadau i

feithrin diwylliant o ddysgu proffesiynol ac ymholi i bawb, gan gynnwys athrawon cyflenwi.

Mae gwefan Hwb wedi cael ei datblygu ymhellach ers arolwg Cymdeithas Genedlaethol yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawesau, gan gynnwys newidiadau i ardal dysgu proffesiynol newydd. Mae'r adran gyflenwi hon yn amlinellu'r llwybrau amrywiol sy'n agored i athrawon cyflenwi fanteisio ar gyfleoedd dysgu proffesiynol, gan gynnwys cysylltu â Phasbort Dysgu Proffesiynol Cyngor y Gweithlu Addysg ar gyfer dysgu proffesiynol, yn ogystal â chrynhoi opsiynau eraill, gan gynnwys mynediad at brosesau'r Gymraeg a sefydlu. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn: <https://hwb.gov.wales/dysgu-proffesiynol/athrawon-cyflenwi/>.

Nod yr [ardal dysgu proffesiynol](#) newydd yw cynnig un pwynt mynediad at ddarpariaeth dysgu proffesiynol hawdd ei defnyddio o ansawdd uchel, er mwyn diwallu anghenion yr holl weithwyr addysg proffesiynol.

Rydym yn parhau i ddatblygu'r ardal newydd. Mae hyn yn cynnwys gweithio gydag ystod eang o feysydd polisi mewnol, yn ogystal â rhanddeiliaid allanol, er mwyn parhau i nodi darpariaeth dysgu proffesiynol briodol, berthnasol, o ansawdd uchel i'w chynnwys yn y cynnig dysgu proffesiynol er mwyn cefnogi pob ymarferydd yn ei ddatblygiad parhaus.

8. Pa gamau y mae Llywodraeth Cymru wedi'u cymryd, neu y mae'n bwriadu eu cymryd, o dan y fframwaith asiantaeth newydd i gasglu data ar ddefnydd ac effaith dysgu proffesiynol a ddarperir gan asiantaethau?

Mae Llywodraeth Cymru yn casglu data ar nifer ac enwau'r cyrsiau hyfforddiant a ddarperir gan asiantaethau sy'n rhan o'r fframwaith yn ystod pob chwarter a nifer y gweithwyr sydd wedi cael hyfforddiant yn ystod y cyfnod hwn.

9. Pa gamau y mae Llywodraeth Cymru yn eu cymryd i gasglu data ar ddefnydd ac effaith dysgu proffesiynol ar gyfer athrawon cyflenwi a geir trwy ddarpariaeth Cyngor y Gweithlu Addysg?

Bydd unrhyw ddysgu proffesiynol y mae Cyngor y Gweithlu Addysg yn ei ddarparu yn ymwneud yn benodol â'i gyfrifoldebau statudol, yn enwedig y Cod Ymddygiad ac Ymarfer Proffesiynol. Mae dysgu proffesiynol o'r fath yn agored i bob un sydd wedi cofrestru, gan gynnwys athrawon cyflenwi a gweithwyr cymorth dysgu cyflenwi mewn ysgolion ac fel y cyfryw nid yw Cyngor y Gweithlu Addysg yn nodi eu ffigurau presenoldeb yn ôl grŵp penodol.

10. A allwch ddarparu copi o gyflog ac amodau athrawon cyflenwi Corff Adolygu Cyflogau Annibynnol Cymru i'r Pwyllgor, pan gaiff ei gyhoeddi?

Nid yw hwn wedi'i gyhoeddi eto ond byddwn yn ei rannu cyn gynted ag y bydd ar gael.

11. Nodwn fod y cynllun peilot ar Ynys Môn yn parhau o hyd. Pan fydd y cynllun peilot hwn wedi dod i ben, hoffai'r Pwyllgor glywed gennych am eich gwerthusiad o'r cynllun peilot.

Mae'r broses gychwynnol o gyflwyno'r cynllun peilot yn Ynys Môn yn un barhaus gyda'r awdurdod lleol yn gweithio'n agos gydag ysgolion a'r sawl sy'n archebu athrawon. O'r dechrau, roedd modd i ysgolion ddefnyddio'r llwyfan archebu, yn ogystal â chysylltu'n uniongyrchol â'r awdurdod lleol i sicrhau staff cyflenwi. Fodd bynnag, rydym ar ddeall bod Ynys Môn bellach yn bwriadu i bob ysgol newid i archebu drwy'r llwyfan newydd yn gyfan gwbl yn ystod yr wythnosau nesaf. Rydym yn fwy na pharod i gysylltu â chydweithwyr yn Ynys Môn i gael eu hasesiad cychwynnol o'r llwyfan a'u profiadau o'r broses gyflwyno ar ôl y newid hwn.